

เทศน์เช้า วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ตั้งใจฟังธรรมเพื่อกล่อมหัวใจของเราไป สิ่งที่ได้ยินได้ฟัง คติธรรมๆ คติธรรมมันเปรียบเทียบ เวลาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เหมือนกัน กิริยาของธรรม หลวงตาใช้คำว่า “กิริยา” กิริยาคือการมันเคลื่อนออกไป มันส่งออกไปข้างนอก การส่งออกของมันส่งออกไปศึกษา ส่งออกไปหาความรู้ เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติ เราต้องกลับเข้ามาภายใน เวลากลับเข้ามาภายใน สิ่งที่ยึดติดๆ นี่กล่อมหัวใจของตน ถ้าฟังธรรมๆ ใจ ฟังธรรมแล้วเปรียบเทียบ ถ้าเปรียบเทียบขึ้นมา นี่ฟังธรรม

โดยทางโลก ทางโลกเขาว่า เกิดมาชีวิตนี้มันคืออะไร เกิดมาทำไม เวลาเกิดมา เกิดมาด้วยเวรด้วยกรรมไป สิ่งนี้มันมีอยู่ของมันโดยสัจจะโดยความจริงของมัน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาปรารธนา พอปรารธนา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตัดบาตรเทโวฯ ตักบาตรเทโวฯ ลงมาจากสวรรค์ เวลาใครเห็นๆ มันก็มีความปลื้มใจ มีความปลื้มใจ ก็อยากเป็นอย่างนั้นๆ นี่พูดถึงคนที่เริ่มต้นทำคุณงามความดีๆ เริ่มต้นทำคุณงามความดีปรารธนาเป็นพระโพธิสัตว์ ปรารธนาจะได้แบบนั้น เวลาปรารธนาได้แบบนั้น ทำแต่คุณงามความดี มันมีรากเหง้าใจ รากเหง้าคือหัวใจมีศรัทธามีความเชื่อพยายามชวนชวายของเรา เวลาชวนชวายของเรา ทำได้มากได้น้อยแค่ไหน มันมีอำนาจวาสนามากน้อยแค่ไหน ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์แล้วอนาคตจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่พยากรณ์ สามารถกลับได้

สามารถกลับได้หมายความว่า เราได้สร้างคุณงามความดีมา อย่างเช่นหลวงปู่มั่นสร้างคุณงามความดีมา แล้วท่านพิจารณาของท่าน แล้วท่านพิจารณาของท่าน ถ้าท่านไม่ใช้ปัญญาของท่าน ท่านก็จะสร้างอำนาจวาสนาของท่านต่อเนื่องไป แต่ท่านมาพิจารณาของท่านไป ถ้าเราพยายามสร้างอำนาจวาสนาต่อเนื่องไป อนาคตเราก็จะไปตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ถ้าในปัจจุบันนี้ ในปัจจุบันนี้มันมีกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่

แล้ว ถ้าเราพยายามประพฤติปฏิบัติในชาติปัจจุบันนี้ ถ้าเราสิ้นสุดกิเลสในชาติปัจจุบันนี้ เราก็จะเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน

เวลาสร้างสมบุญญาธิการไปอนาคตจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือพระอรหันต์ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์นะ เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นพุทธวิสัยๆ มีอำนาจวาสนาบารมี อำนาจวาสนาบารมี มันถึงจะรู้สัตว์ชนสัตว์ได้ใจ นี่เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน แต่ถ้าเราตัดจิตใจในปัจจุบันนี้ ถ้าเราพลิกกลับมา เราพลิกกลับมาประพฤติปฏิบัติ ประพฤติปฏิบัติอะไร ประพฤติปฏิบัติอริยสังขัจจะ ความจริง ความจริงอริยสังขัจจะความจริง ๔ อย่าง ถ้าเราทำให้มันกระจ่างแจ้งในกลางหัวใจนี้ ถ้าทำให้กระจ่างแจ้งกลางหัวใจนี้เพราะอะไร เพราะอวิชชาความไม่รู้กลางหัวใจนี้ เพราะจินตนาการกลางหัวใจนี้ เพราะกิเลสค้นหาความทะยานอยากในกลางหัวใจนี้มันไปกว้านเอามาเป็นสมบัติของมัน มันไม่เป็นความจริง ไม่เป็นความจริงใช่ไหม

แต่ถ้าทำความจริง ๔ อย่างให้ชัดเจนในกลางหัวใจนี้ ถ้ากลางหัวใจนี้สิ้นกิเลสไป สิ้นกิเลสไปเป็นสาวกสาวกะ สาวกสาวกะเพราะอะไร เพราะเราพยายามกระทำ กระทำเพราะมีธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นแบบอย่าง มีคติธรรมๆ ที่พึงธรรมๆ นี้แหละ ที่เราพยายามประพฤติปฏิบัติ เราพยายามชวนชวนของเราไป

แต่เวลาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ เป็นผู้รู้ตัวเอง เป็นผู้ชวนชวนเอง เป็นผู้กระทำเอง มันไม่มีแบบอย่าง มันจะทุกข์ยากมากกว่ากันขนาดไหน แต่ด้วยอำนาจวาสนาใจ ด้วยการสร้างสมมา ด้วยการสร้างสมมากระทำแบบนั้น นี่พูดถึงว่าถ้ามันพลิกกลับมาได้ ถ้าพลิกกลับมาได้ พลิกกลับมาได้มันก็พยายามกระทำอย่างนั้น ถ้าทำอย่างนั้นต้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์แล้วพลิกกลับไม่ได้ แต่ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่พยากรณ์ เพราะถ้าพยากรณ์แล้ว คุณสิ เวลาสมณโคดมของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์แล้วบอกเลยว่าจะได้ตรัสรู้เมื่อนั้น จะได้ชื่อนั้นๆ เถยนะ นี่พูดถึงถ้าพยากรณ์เป็นความจริงอย่างนั้น ความจริงอย่างนั้นแต่มันก็ต้องมีการกระทำของเราใช่ไหม

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนเข้ามาถึงหัวใจของเรา ถ้าสอนเข้ามาถึงหัวใจของเรา ดูทางโลกเขา เวลาทางโลกเขา เขาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เกิดมาแล้วก็มีแต่กิเลสค้นหาความทะยานอยาก พยายาม

ชวนขวยที่จะให้ประสบความสำเร็จในชีวิต จะให้มีชื่อเสียงเกียรติศัพท์เกียรติคุณ อันนั้นมันก็เป็นบุญเป็นกรรมของคนนะ ถ้าคนมีบุญกรรมของคน แข่งอำนาจวาสนาๆ เวลามีการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน ผู้ที่แก่งแย่งชิงดีชิงเด่นจะไม่ประสบความสำเร็จ มีผู้หนึ่งมาด้วยอำนาจวาสนาของเขา สิ่งนั้นเป็นโอกาสเป็นจังหวะของเขาหมดเลย นี่ไง วาสนาของคนๆ ใจ

ถ้าทางโลกเวลาประสบความสำเร็จมันยังมีอำนาจวาสนามาเจอจูน อำนาจวาสนามาจากไหน อำนาจวาสนามาจากการกระทำ ที่เรากระทำกันอยู่นี้ พันธุกรรมของจิตๆ ถ้ามีการกระทำอย่างนั้นมา สิ่งนั้นมันเกิดขึ้น เกิดขึ้นมันเกิดเป็นเขาวนเกิดปัญญาไง เวลาเราเกิดมาแล้วเราเกิดมามีปัญญาๆ เราจะเป็นผู้ที่ฉลาด เวลาผู้ที่ฉลาด ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาผู้ฉลาด หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ มันจะฉลาดได้อย่างไร เราศึกษาค้นคว้ามาขนาดนี้หัวแทบแตก เรายังไม่ฉลาดเท่าคนอื่นเขาเลย แล้วเราจะมาพุทโธๆ อยู่นี้มันจะฉลาดขึ้นมาได้อย่างไร

เวลามันฉลาดขึ้นมาได้ มันฉลาดขึ้นมาจากสติ มันฉลาดขึ้นมาจากสามัญสำนึกในใจนั้น ถ้าสามัญสำนึกในใจนั้น เราเริ่มต้นจากสามัญสำนึกในใจนี้ มันคงตัวของมัน มันไม่สั้นไหวไปกับเขา ถ้าไม่สั้นไหว ถ้ามันจะรู้สิ่งใดมันก็รู้ด้วยความชัดเจนของมัน ถ้ารู้ด้วยความชัดเจนของมัน เวลามันรู้ขึ้นมาในหัวใจ อ้อๆ ขึ้นมา นี่มันฉลาดตรงนี้ เวลาฉลาดตรงนี้แล้วมันก็ไปเทียบเคียงข้างนอกใช้ไหม เวลาไปศึกษาค้นคว้าจากภายนอกในทางวิชาการ มันก็มีสติปัญญาที่ดีขึ้น นี่ถ้ามันฉลาด มันฉลาดตรงนี้

แต่เวลาเขาบอกว่า เราค้นคว้าจนหัวแทบแตกยังไม่เห็นฉลาดเลย จะมาพุทโธๆ อยู่นี้

พุทโธอยู่นี้ มันเป็นสมบัติในใจนั้น ถ้าทำสิ่งใดมันเป็นสมบัติของเขา แต่ถ้าไอ้ที่เราค้นคว้า หัวแทบแตกมันเป็นความจำๆ ใจ มันเป็นสัญญา การค้นคว้า การสัญญา การค้นคว้าจากภายนอก มันเป็นการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ เขาตรวจสอบแล้ว ทดสอบแล้วทดสอบอีก ทดสอบแล้วมันก็มีผลผิดพลาด แต่ถ้าทดสอบแล้วมันได้ประโยชน์ ๒๕ เปอร์เซ็นต์ เขาว่าสิ่งนั้นใช้ได้ๆ อันนั้นเป็นทางวิทยาศาสตร์ เพราะอะไร เพราะมันเป็นอนิจจังทั้งนั้นนะ

แต่ถ้าเป็นความจริง อดตสมบัติ สมบัติของเรา สมบัติในหัวใจนี้ ถ้าสมบัติในหัวใจนี้ วันนี้ วันพระ เวลาวันพระ พระผู้ประเสริฐๆ วันพระ วันโกน เวลาวันพระ วันโยม เวลาวันพระ วันพระ เราก็แสวงหาคุณงามความดีของเรา เพราะเราเกิดมาในโลกนี้ไง เกิดมาในโลกนี้ หน้าที่การงานของเรา เราก็ชวนขวยของเรา ทำเพื่อของเรา ทำเพื่อของเราละ ทำเพื่อดำรงชีพของเรานี้

แหละ แต่ถ้าดำรงชีพของเราทำด้วยความสุจริตมันก็มีศีลมีธรรมใช่ไหม ทำด้วยความสุจริตมันก็สร้างบาปสร้างเวรสร้างกรรมใช่ไหม ถ้าเรามีสติปัญญามันยับยั้งนี่ไง มันก็มีศีล ถ้ามีศีล มีความปกติของใจ มันเทียบเคียงเข้ามาเลย แล้วถ้าจิตใจมันเข้มแข็งนะ ถ้ามันจะทำสิ่งใดที่เป็นความผิดพลาดนะ มันจะมีสติแล้ว อันนี้ไม่ถูก ถ้าไม่ถูก มีความจำเป็น มันทำสิ่งใด ถ้ามีความจำเป็นทำก็ทำไปก่อน แล้วถ้าถึงเวลาแล้วเราจะไม่ทำสิ่งนี้เลย แต่ถ้ามันไม่มีความจำเป็นเขาไม่ทำ เขาไม่ทำเลยนะ เพราะมันไม่มีความจำเป็น

ถ้ามีความจำเป็น ความจำเป็น จำเป็นจะต้องคิดไง จำเป็นต้องคิด คิดเพื่อการภาวนา การทำหน้าที่การงาน คนเถรตรงทำสิ่งใดขวานผ่าซากไป ทำสิ่งใดไม่ได้เลย คนที่ทำงานเป็นเขาหลบ เขาหลีกเลี่ยงของเขา หลบหลีกเลี่ยงของเขาเพื่อให้ผลงานนั้นมันประสบความสำเร็จได้ การทำงานๆ มันต้องมีสติมีปัญญาไง

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามีศีล มีสมาธิ มีปัญญา ถ้าปัญญามันเกิดขึ้น ปัญญามันเกิดขึ้นมาจากไหน ปัญญาเกิดขึ้น นี่เป็นผู้ประเสริฐๆ ประเสริฐมาจากไหน ประเสริฐมาจากหัวใจใจ เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลาครูบาอาจารย์ของท่านประพฤติปฏิบัติไปถึงสิ้นสุดแห่งทุกข์ ท่านรู้เท่าทันในความคิดหมดแหละ ความคิดมันคิดมาจากไหน มันเหมือนฟ้าแลบ มันลอยมาจากไหน มันโผล่มาได้อย่างไร แล้วเวลาเราคิดแล้วเราไปยึดความคิดเรา ทิฏฐิมานะเกิดขึ้นจากความคิด ทิฏฐิมานะเกิดจากความเห็นของเรา ทิฏฐิมานะ แต่ถ้าพูดออกไปแล้วมีใครมาได้แย้ง โอ๊ย! โกรธๆ โกรธเขามาก มันจริงเท็จยังไม่รู้เลย ถ้ามันจริงหรือไม่จริง เป็นจริงทางโลก มันเป็นจริงทางโลก แต่ถ้าเป็นทางธรรม ทางธรรม สัพพะ ชมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายต้องเป็นอนัตตา ความรู้ลึกนึกคิดคงที่อยู่ไม่ได้ แม้แต่เราคิดอย่างนี้ เราคิดถูกต้องขึ้นมา มันคิดแล้วกาลเวลามันเปลี่ยนแปลงไป เหตุผลมันเปลี่ยนแปลงไปแล้ว ถ้ามันเปลี่ยนแปลงไป ถ้ามันมีสติมีปัญญาขึ้นมา มีสติปัญญาเท่าทันกับความคิดเรา มันเกิดแล้วก็ดับ ความคิดเกิดดับ ความรู้ความเห็นมันเกิดดับ แต่มันเกิดดับเราใช้ประโยชน์กับมันหรือไม่ละ

เวลามันเกิดดับ ความคิดนี้มันเกิดขึ้น มันเป็นประโยชน์กับเรา เราต้องทำเพื่อประโยชน์กับเรา ถ้ามันดับไปแล้ว โอกาสมันผ่านไปแล้ว นี่ไง เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เวลาจิตถ้ามันสงบแล้ว มันใช้ปัญญา อดีต อนาคต สิ่งที่เราศึกษา ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษามา ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้ว มันเป็นอดีตมาแต่ยาวไกล อนาคตกาลพระศรีอาริยมุตไตรยะจะมา

เกิดข้างหน้านั้น โอ! แล้วปัจจุบันนี้ละ ถ้าปัจจุบันนี้มันเกิดขึ้น เวลาความคิดมันเกิดขึ้น ถ้ามันเป็นประโยชน์ เราใช้มันหรือเปล่า

เวลาความคิดมันเกิดขึ้น เวลาภาวนาไปแล้วนะ เวลาถ้าสติปัญญามันเกิดขึ้น มันทันขึ้นมา อ้อ! เราเคยคิดอย่างนี้ เราเคยมีความเห็นอย่างนี้ เราเคยมีมุมมองอย่างนี้ แต่ตอนนั้นเรารู้เท่าไม่ถึงการณ์ ตอนนั้นเรารู้ไม่ได้ๆ เรารู้ไม่ได้เพราะอะไร รู้ไม่ได้เพราะอำนาจวาสนาบาปกรรมยังไม่ถึงใจ

ถ้าอำนาจวาสนาบาปกรรมถึง เวลาพระสารีบุตรไปฟังเทศน์พระอัสสชิ “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ” เราก็ออกปากเปือกปากและ นี่ไง มันออกปากเปือกปากและ มันเป็นปัจจุบันในหัวใจนั้นหรือไม่ ถ้ามันเป็นปัจจุบันในหัวใจนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมจักๆ ใจของพระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรมๆ มันเห็นมาจากไหนละ มันเห็นในปัจจุบันในใจของพระอัญญาโกณฑัญญะ เวลามันเห็นในใจของพระอัญญาโกณฑัญญะ มันเห็นได้อย่างไร นี่ใจ จักขุวิญญาณ จักขุในหัวใจ หัวใจที่มันเกิดปัญญาขึ้นมา มันเป็นปัจจุบันนั้น แล้วพระปัจจุวัคคีย์ ๕ รูปอยู่ด้วยกัน ทำไมมันเกิดจากใจของพระอัญญาโกณฑัญญะดวงเดียวละ ทำไมมันเกิดปัญญา นี่ปัญญาที่มันเกิดขึ้น เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ใจ นี่ใจ ที่ว่าถ้ามันมีคุณธรรม มีสติจะมีความจริงขึ้นมาในใจ มันประเสริฐขึ้นมาในใจนั้น

วันพระ ถ้าวันพระ วันโยม วันโยมมันก็ดำรงชีวิตของเราอยู่แล้ว เราก็ออกมาของเรานี้ เป็นหน้าที่การงาน นี่มันเกิดมาเป็นมนุษย์ มนุษย์เกิดมาเป็นญาติกันโดยธรรม มีปากและท้องเหมือนกัน เวลาคนที่มีคุณธรรมในหัวใจนะ มีปากมีท้องเหมือนกัน การจับจ่ายใช้สอยเขาใช้สอยไม่ได้ฟุ่มเฟือยของเขา นั่นนะรู้จักประหยัดมัธยัสถ์ ถ้ารู้จักประหยัดมัธยัสถ์มาจากไหน มาจากใจนั้น จะสูงส่งขนาดไหนมันก็ปัจจัย ๔ ทั้งนั้นแหละ แต่ของเรา เราตะเกียกตะกาย เราจะเทียมหน้าเทียมตา เทียมหน้าเทียมตามีแต่ความทุกข์ทั้งนั้นนะ เทียมหน้าเทียมตาใคร ถ้าเทียมหน้าเทียมตามันมีวันจบสิ้นที่ไหน แต่ถ้าจิตใจมันมีมาตรฐานของมันนะ มันจะเทียมตรงไหน มันประโยชน์ใช้สอยของเราแล้ว ที่มันเต็มในใจ มันเต็มที่มุมมองในหัวใจนั้น ถ้ามุมมองหัวใจนั้น อะไรมันเต็มไม่ได้ อะไรมันใส่อีกไม่ได้ แล้วสิ่งที่มันใส่มันสั้นทั้งนั้น ถ้ามันสั้นทั้งนั้น เราต้องไปตะเกียกตะกายให้มันทุกข์มันยากไหม มันไม่ต้องตะเกียกตะกายให้ทุกข์ยากเลย ของที่มีอยู่ก็เหลือเฟือแล้ว ใช้จ่ายไม่หมดไม่สิ้นแล้ว มันจะไปกว้านมาจากไหนอีกล่ะ ไม่ต้องไปกว้านมาเห็นไหม มันพอที่นี้ ถ้ามันพอที่นี้แล้ว ถ้ามีสติปัญญาเท่าทันใจของตน ถ้ามีสติปัญญาเท่าทันใจ

ของคุณแล้ว มันไม่ต้องกระหืดกระหอบให้กิเลสมันส่งเสริมไปมากขนาดนั้น แล้วเวลามีเวลาว่างเราก็จะมาหัดภาวนาเราแล้ว ถ้ามันมีปัญหาขึ้นมาแล้วมันจะหัดภาวนา

สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ขณะที่มันมีปัญหาเท่าทันตัวเองมันก็ไม่ต้องกระหืดกระหอบไปกับเขา แล้วไม่เดือดร้อนด้วย แล้วมีความสุขด้วย แต่ถ้ามันกระหืดกระหอบไปกับเขา นั่นแหละคนทุกข์คนจน มันจนในหัวใจ มันหิวมันกระหาย มันต้องการของมัน แต่ถ้าคนมีอำนาจวาสนานะ มันทำอะไรประสบความสำเร็จ นั่นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง คำว่า “มีวาสนา” ทำสิ่งใดมันก็ได้มาแบบนั้นนะ ถ้ามันได้มาแบบนี้ สมบัติของเรา เราก็รักษาทั้งนั้นนะ เรามีสมบัติมา สมบัติสัพพะ ธมฺมา อนตฺตา ถ้ามีสมบัติมาก็โยนทิ้งๆ มันเป็นไปไม่ได้หรอก คนมีสมอง คนมีความคิด มันโยนทิ้งก็ถูกใจมานะ มันโยนทิ้งความเห็นผิด มันโยนทิ้งสิ่งที่ลากให้เราไปทุกข์ต่างหากละ สิ่งที่มันลากให้เราไปทุกข์ ถ้าเรามีปัญหาเท่าทันมันแล้วมันจบหมด ถ้ามันจบตรงนั้น นี่ธรรมโอสถ ที่เรามาประพฤติปฏิบัติกัน เราก็มาค้นคว้าหาตัวเราเอง มาค้นคว้าหาหัวใจของเรา ถ้ามันค้นคว้าหาหัวใจของเรา มันไปหมกอยู่ที่ไหน มันไปหมกขะความคิดนี้ ไอ้ความคิด ไอ้ค้นหาความทะยานอยากมันปกปิดหัวใจเราไว้ เรามาพุทธโงะ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เรามาเปิดสิ่งที่มันเป็นขะ สิ่งที่มันกลบหัวใจเรา ถ้าหัวใจเรามันเบ่งบานขึ้นมา พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ขยะมันหายไปไหนหมดละ มันว่างไปหมดเลย นี่ถ้ามีสติมีปัญหาแล้วมาค้นคว้าแบบนี้ นี่ไง ทรัพย์สมบัติอย่างนี้ คนต้องมีสติมีปัญหาเขาถึงจะค้นคว้าหาได้

ไอ้ของเรามีแต่ขะ ความคิดศึกษาธรรมะมากี่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วมีค้นหาความทะยานอยากต้องการปรารถนาเป็นของตน มันก็มากลบบมาปิดไว้อย่างนั้นนะ ไอ้ที่ท่าๆ มาขะทั้งนั้นนะ

เวลาเป็นความจริงๆ ขึ้นมา ดอกบัวบานกลางหัวใจ นี่ไง ดอกบัวบานขึ้นมาจากโคลนตม ไอ้ความทุกข์ความยากในหัวใจ ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา มันเบ่งบานขึ้นมากลางหัวใจนี้ นั่นละในการประพฤติปฏิบัติ นี่อำนาจวาสนาของคน คนที่แสวงหาเขาแสวงหาตรงนี้ แม้แต่เรื่องทำบุญกุศลของเรามันก็เป็นบุญเป็นบาป คำว่า “เป็นบุญเป็นบาป” ทำชั่วก็เป็นบาป ทำดีก็เป็นบุญ เราก็มาสร้างสมบารมีของเรา ถ้ามาสร้างสมบารมีของเรา พังธรรมๆ ให้หัวใจมันอ่อนโยนลง หัวใจนี้ให้มันอ่อนโยนลง หัวใจอย่าให้มันแข็งกระด้าง หัวใจอย่าให้มันทุกข์มันยากจนเกินไปนัก แล้วก็พยายามรักษาคุณของเราละ ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา สิ่งใดจะมีค่ากว่าความรู้สึกในใจนี้

จิตนี้มีค่าที่สุด มีค่าที่สุด เพราะเวลามันทุกข์มันก็ทุกข์ที่มันนั่นแหละ มันทุกข์เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของเรา มันทุกข์เพราะความโง่ของเรา ว่าอย่างนั้นเลย แต่ถ้ามันเป็นความจริง มันมีสติปัญญาขึ้นมา มันมีคุณค่าทั้งนั้นนะ แล้วมีคุณค่า มันมีคุณค่าอยู่ใน แล้วถ้าเกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมา มันชำระล้าง โอ๊ย! ยิ่งประเสริฐๆ แล้วประเสริฐ นี่ไง เวลาพระโพธิสัตว์ฯ หลวงปู่มั่นท่านลาพระโพธิสัตว์ของท่าน แล้วท่านมาปฏิบัติในปัจจุบันนี้ แล้วสิ้นสุดแห่งทุกข์ไป นี่มันมีค่าตรงนี้ เพราะมีค่าตรงนี้ ท่านถึงมีจุดยืนของท่าน ท่านถึงได้อบรมสั่งสอนลูกศิษย์ลูกหาของท่านได้ ถ้าท่านไม่มีความรู้ความจริง ท่านจะเอาอะไรมาสอน ท่านจะเอาอะไรมาบอก สิ่งทีบอกๆ เพราะประสบการณ์ของใจของท่านผ่านขั้นผ่านตอนขึ้นมาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา จนถึงที่สุดแห่งทุกข์ เป็นอาจารย์ใหญ่ของวงกรรมฐานเรา แล้วเราเกิดมาถึงพุทธกาล เราเกิดมาท่ามกลางมีครูมีอาจารย์คอยชี้คอยแนะคอยบอก เรามีโอกาสมาก

คนที่มืดบอด คนที่พยายามขวนขวายไป เข้าไปอยู่ในที่มืด จับสิ่งใดไม่ได้เลย แต่เนี่ยมันมีแสง มีแสงสว่างอยู่ปลายอุโมงค์ คือครูบาอาจารย์ของเราที่ท่านพ้นไปแล้ว นั่นนะ ตรงนั้นเป็นผู้ชักนำเรา เป็นคนชี้หน้าเรา เป็นคนบอกเรา

เรายังมีโอกาส เราไม่ต้องขวนขวายแบบมืดบอดตลอดไป มันมีโอกาสนอยู่ ถ้าเราทิ้งโอกาสนี้ไป เราก็จะต้องไปขวนขวายเอง ทำของเราเอง ถ้ามีอำนาจวาสนามันก็จะประสบความสำเร็จ ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา ก็เลสมันก็บอกว่ามรรคผลไม่มี บุญบาปไม่มี นรกสวรรค์ไม่มี มีแต่กิเลสที่ในหัวใจนี้ มีแต่ความทุกข์ความยากในหัวใจนี้ นี่ของกู ว่าอย่างนั้นเลย เอวัง